

EDUSKUNTA
RIKSDAGEN

**EDUSKUNNAN PUHEMIESNEUVOSTON ASETTAMIEN
KANSAINVÄLISTEN VALTUUSKUNTIEN
TOIMINTAKERTOMUKSET**

2021

EDUSKUNNAN PUHEMIESNEUVOSTON ASETTAMIEN
KANSAINVÄLISTEN VALTUUSKUNTIEN
TOIMINTAKERTOMUKSET
2021

HELSINKI 2022

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Tiivistelmä.....	1
2.	Itämeren parlamentaarikkokonferenssi.....	3
	2.1 Itämeren parlamentaarikkokonferenssin istunto.....	3
	2.2 Pysyvä komitea.....	6
	2.3 Ilmastomuutos- ja biodiversiteettityöryhmä.....	6
	2.4 Suomen valtuuskunnan kokoukset.....	7
3.	Arktinen parlamentaarikkokonferenssi.....	7
	3.1 Arktisen alueen parlamentaarikkokonferenssin pysyvän komitean kokoukset (SCPAR).....	8
	3.2 Suomen valtuuskunnan kokoukset.....	9
	3.3 Muut tapahtumat.....	9
4.	Parlamenttienvälinen liitto (IPU).....	10
	4.1 Parlamenttienvälisen liiton hallintoneuvosto.....	11
	4.2 Parlamenttienvälisen liiton yleiskokoukset.....	11
	4.3 Pohjoismaiden yhteistyö.....	14
	4.4 IPU:n uusi strategia vuosille 2022–2026 ja Cremer-Passy -palkinto.....	15
5.	Välimeren unionin parlamentaarinen yleiskokous.....	16
6.	Aasian ja Euroopan välinen parlamentaarikkokokous (ASEP).....	18
7.	NATO-maiden parlamentaarinen yleiskokous.....	19

LIITE

Valtuuskuntien jäsenluettelot

1. TIIVISTELMÄ

Vaalikauden alussa eduskunnan puhemiesneuvosto nimeää kuuden kansainvälisen valtuuskunnan jäsenet. Näiden lisäksi eduskunnan täysistunto valitsee kolmen kansainvälisen valtuuskunnan jäsenet ja varajäsenet. Näissä yhdeksässä valtuuskunnassa on yhteensä 103 paikkaa. Edustukset näissä valtuuskunnissa sovi- taan eduskuntaryhmien kesken valtasuhteiden ja koon mukaan.

Tähän asiakirjaan on koottu eduskunnan puhemiesneuvoston asettaman kuuden kansainvälisen valtuus- kunnan toimintakertomukset vuodelta 2021. Kyseisten valtuuskuntien jäsenet on lueteltu liitteessä 1. Poh- joismaiden neuvoston, Euroopan neuvoston ja Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön Suomen val- tuuskunnan kertomukset käsitellään täysistunnossa.

Eduskunnan puhemiesneuvoston vuoden 2019 eduskuntavaalien jälkeen asettamat kuusi kansainvälistä valtuuskuntaa jatkoivat toimintaansa toisena pandemiavuotena suurimmalta osin poikkeusjärjestelyin. Al- kuvuoden kokoukset toteutettiin etäkokousmuodossa, mutta syksyllä osa kokouksista voitiin toteuttaa pe- rinteinä kokouksina. Useimmat järjestöt onnistuivat näin ollen pitämään jonkinlaisen vuosi-istunnon sekä pienempiä kokouksia ja verkko-seminaareja jäsenistölleen. Globaali covid 19-pandemia näkyi kaikkien jär- jestöjen agendoilla.

Vuonna 2021 tuli kuluneeksi 30 vuotta Itämeri-alueen maiden parlamentaarisen yhteistyön käynnistämi- sestä. Merkkivuotta huomioitiin Itämeri-aiheisella juhlaulkaisulla, jossa mm. eduskunnan puhemies Anu Vehviläinen korosti Suomen roolia parlamentaarisen Itämeri-yhteistyö käynnistäjänä. Elokuussa järjeste- tyssä konferenssissa näkyi myös voimapolitiikan geopoliittiset jakolinjat. Parlamentaarisen Itämeri-yhteis- työn puheenjohtajana toiminut Ruotsi oli valinnut vuoden keskeisiksi teemoiksi demokratia, ihmisoikeudet ja oikeusvaltioperiaatteet.

Arktisen parlamentaarikkokonferenssin pysyvän komitean puheenjohtajuus siirtyi huhtikuussa Norjalta Tanskalle. Loppuvuoden pysyvän komitean suunniteltu kokous Yhdysvalloissa jäi pitämättä vaikean pande- miatilanteen takia. Loppuvuonna Suomen valtuuskuntaa informoitiin Suomen Barentsin euroarktisen neu- voston puheenjohtajuuskauden ohjelmasta. Suomi toimii puheenjohtajana 2021-2023. Suomen arktinen valtuuskunta osallistuu yhdessä Suomen Pohjoismaiden neuvoston kanssa Barentsin euroarktiseen parla- mentaarikkokokoukseen.

Parlamenttien välisen liiton kevään konferenssi järjestettiin ensimmäistä kertaa kuuden viikon ja noin 40 kokouksen mittaisena virtuaalisena kokousmaratonina, mutta syksyn konferenssi pystyttiin toteuttamaan fyysisenä kokouksena Madridissa. Kevään yleiskeskustelun puheenvuoroissa kiinnitettiin laaja-alaisesti huomiota pandemian aiheuttamiin sosiaalisiin, taloudellisiin ja poliittisiin kriiseihin maailmanlaajuisesti. Marraskuun kokouksen yleiskeskustelu käytiin demokratian tilasta teemalla *Contemporary challenges to democracy: Overcoming division and building community*. Suomi toimi vuoden 2021 Pohjoismaisen IPU- yhteistyön puheenjohtajana. Vuoden aikana järjestettiin kolme virtuaalista kokousta, yksi Pohjoismainen Covid-seminaari ja yksi fyysinen kokous Rantasalmella.

Välimeren unionin parlamentaarisen yleiskokouksen valtuuskunnan uusi puheenjohtaja Jussi Saramo osal- listui joulukuussa Brysselissä järjestettyyn parlamentaarisen yleiskokouksen istuntoon, jonka pääteema oli ilmastomuutoksen torjunta Välimeren alueella. Ilmastomuutoksen torjunta ja hallinta ovat yksi tapa puut- tua Välimeren alueen epävakauden syihin ja seurausvaikutuksiin. Kokouksessa hyväksyttiin yleiskokouksen uudet säännöt ja osittain uudistettu organisaatio. Yleiskokouksen pysyvä sihteeristö sijoittuu Roomaan.

Järjestyksessään 11. Aasian ja Euroopan välinen parlamentaarikkokokous järjestettiin etäyhteyksin marras- kuussa Kambodžan parlamentin organisoimana. Kattoteemaksi oli valittu parlamenttien välinen yhteistyö

rauhan ja kestävän kehityksen edistämiseksi korona-aikana ja sen jälkeen. Seuraava ASEP-kokous järjestetään vuonna 2023 Euroopassa.

Nato-maiden parlamentaarinen yleiskokous kokoontuu vuosittain kahteen pääkokoukseen. Suomen valtuuskunta osallistui vuonna 2021 molempiin pääkokoukseen fyysisesti sekä lisäksi useaan etäkokoukseen. Komiteavierailuista marraskuussa Belgradissa järjestettyyn Rose-Roth-kokoukseen ja joulukuun transatlanttiseen kokoukseen Washingtonissa. Nato-parlamentaarikkofoorumilla on vuoden mittaan toimintaa viiden eri komitean puitteissa.

EDUSKUNNASSA TOIMIVAT KANSAINVÄLISET YHTEISTYÖVERKOSTOT

Virallisten kansainvälisten valtuuskuntien lisäksi eduskunnassa on vaalikauden 2019 alusta alkaen toiminut neljä kansanedustajien vapaaehtoista verkostoa, joiden toiminta liittyy kansainvälisten kysymysten seurantaan, ja joiden puitteissa kansanedustajat ottavat kantaa kansainvälisiin kysymyksiin. Pandemia on vaikuttanut näidenkin toimintaan.

Eduskunnan vuonna 2018 perustettu **rauhavälitysverkosto** ei ole kokoontunut vuonna 2021.

Nuorten kansanedustajien kansainvälinen verkoston vuonna 2020 sovittua vierailua Moskovassa ei voitu toteuttaa pandemian takia. Syksyllä pidetyssä kokouksessa verkosto päätti uudelleen käynnistää verkoston mahdollisen Moskovan-vierailun järjestelyjen ja nuorten diplomaattien (ulkoministeriön KAVAKU-kurssin osallistujien) tapaamisen suhteen. Lisäksi päätettiin järjestää tapaaminen Kansainvälisen politiikan yhdistyksen FAIA ry:n edustajien kanssa.

Eduskunnan ihmisoikeusverkosto on perustettu vuonna 1991. Kansanedustaja Veronika Honkasalo (vas) jatkoi verkoston puheenjohtajana vuonna 2021. Varapuheenjohtajana jatkoi ed. Elina Valtonen (kok) sekä lokakuusta lähtien toisena varapuheenjohtajana ed. Inka Hopsu (vihr). Suomen turvapaikka- ja oleskelulupalainsäädännön ongelmat olivat keskeinen teema eduskunnan ihmisoikeusverkoston toiminnassa vuonna 2021. Ihmisoikeusverkosto järjesti useita tilaisuuksia ja kävi aktiivista keskustelua pakolaisten kanssa työskentelevien järjestöjen ja eri valtionhallinnon tahojen kanssa ongelmien selvittämiseksi ja ratkaisujen löytämiseksi niihin. Muita verkoston käsittelemiä teemoja oli mm. häirintä ja vihapuhe sosiaalisessa mediassa, Suomen ulkopoliittian ihmisoikeusperustaisuus ja Afganistanin tilanne Talebanin valtaannousun jälkeen. Lokakuussa 2021 eduskunnan ihmisoikeusverkoston perustamisesta tuli kuluneeksi 30 vuotta, mutta koronatilanteesta johtuen juhluvuoden kunniaksi pidettäväksi suunniteltua seminaaria ei voitu järjestää.

Eduskunnan Globaaliryhmä perustettiin vuonna 2003 jatkamaan aikaisemmin toimineen Globaalietiikka-ryhmän toimintaa. Edustaja Satu Hassi (vihr) jatkoi Globaaliryhmän puheenjohtajana syyskuuhun saakka, jolloin uudeksi puheenjohtajaksi valittiin ed. Hussein al-Tae (sd). Edustaja Hanna Sarkkinen (vas) jatkoi ryhmän varapuheenjohtajana, kunnes siirtyi valtioneuvoston jäseneksi kesäkuussa; uusiksi varapuheenjohtajiksi valittiin syyskuussa ed. Inka Hopsu (vihr) ja ed. Suldaan Said Ahmed (vas). Toimintavuoden aikana käsiteltiin mm. Myanmarin tilannetta vallankaappauksen seurauksena, ja ryhmän enemmistön allekirjoittamana tehtiin myös kirjallinen kysymys hallitukselle. Lisäksi ryhmä järjesti asiantuntijakuulemisen UNHRC:n inhimillisen kehityksen raportin uudesta PPHDI-indeksistä (Planetary Pressures adjusted Human Development Index) sekä yleisölle avoimen kuulemis- ja keskustelutilaisuuden, jossa käsiteltiin kansainvälisten operaatioiden päättymistä Afganistanissa sekä kansainvälisen kriisinhallinnan ja rauhan rakentamistyön tulevaisuutta. Kansainvälisenä Reilun Kaupan päivänä ryhmä isännöi eduskunnassa reilun kahvihetken.

Gunilla Carlander
Kansainvälisten asiain neuvos

2. ITÄMEREN PARLAMENTAARIKOKONFERENSSI

Parlamenttienvälisen Itämeri-yhteistyön käynnistämistä on vuonna 2021 tullut kuluneeksi jo 30 vuotta. Juhlavuoden kunniaksi alueen maiden parlamenttien puhemiehet ottivat omilla teksteillään osaa Itämeri-aiheiseen juhlaulkaisuun, jossa eduskunnan puhemies Anu Vehviläinen korosti maamme roolia Itämeri-yhteistyön aloitteentekijänä, pyrkimystä vuoropuheluun alueellisen turvallisuustilanteen parantamiseksi sekä panostusta ympäristöyhteistyön lisäämiseen ilmastonmuutoksen torjumiseksi ja vihreän talouden elvyttämiseksi. Eduskunta lahjoitti juhluvuoden kunniaksi myös erän digitalisoituja arkistokuvia Suomessa vuonna 1991 silloisen puhemies Kalevi Sorsan järjestämästä ensimmäisestä Itämeri-konferenssista, joka toimi yhteistyön alkusysäyksenä.

Eduskunnan Itämeri-valtuuskunnan työ jakautui Itämeren parlamentaarikkokonferenssin varsinaiseen istuntoon (niin kutsuttuun parlamentaarikkokonferenssiin) sekä pysyvän komitean, ilmastonmuutos- ja biodiversiteettityöryhmän ja Suomen valtuuskunnan kokouksiin. Edellä mainittujen lisäksi valtuuskunta osallistui etänä seminaareihin ja keskeisten sidosryhmien tilaisuuksiin. Edustaja Mai Kivelä toimii järjestön ilmastonmuutos- ja biodiversiteettityöryhmän suomalaisjäsenenä varajäsenenään edustaja Joonas Könttä. Edustaja Saara-Sofia Sirén puolestaan seurasi Itämeren suojelukomissio Helcomin työtä ja raportoi meren rehevöitymisen tilasta.

Itämeri-parlamentaarikoiden harjoittamalla aktiivisella parlamentaarisella diplomatialla pyritään saavuttamaan Itämeren ympäristön hyvän ekologinen tila, turvaamaan kestävä talouskasvu alueella sekä parantamaan maiden välisiä suhteita. Jännitteisestä kansainvälispoliittisesta tilanteesta huolimatta Itämeri-parlamentaarikot pyrkivät tiivistämään kontakti- ja yhteistyöverkostoaan alueellisten vaikuttajien, foorumeiden ja sidosryhmien kanssa muun muassa ympäristönsuojelun, maahanmuuttajien kotouttamisen sekä tulevaisuuden energia- ja liikenne- ja ratkaisujen puolesta. Vuoropuhelua- sekä tiedon- ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa on viime aikoina lisätty erityisesti Välimeren unionin parlamentaarisen edustajakokouksen (PAM) ja Mustanmeren taloudellisen yhteistyön parlamentaarisen edustajakokouksen (PABSEC) suuntaan muun muassa pysyvien komiteoiden yhteiskokousten muodossa. Kertomusvuonna allekirjoitettiin yhteisymmärryspöytäkirja Välimeren unionin parlamentaarisen edustajakokouksen kanssa.

2.1. Itämeren parlamentaarikkokonferenssin istunto

Puheenjohtajamaa Ruotsin 30.8.2021 järjestämän etäkonferenssin kantavana teemana oli kestävä demokratia muuttuvassa maailmassa. Istunnon aikana kuultiin Itämeri-yhteistyön tilasta kansainvälispoliittisessa viitekehyksessä. Tätä seuranneessa paneelikeskustelussa ruodittiin demokratian haasteita alati muuttuvassa mediaympäristössä. Ilmastonmuutos ja biodiversiteetti -työryhmän väliraportin kuuleminen olivat kolmannen osion teemoja. Istunto päättyi katsaukseen 30-vuotisen Itämeri-järjestön toiminnasta, ja sen antoi Suomen Itämeri-valtuuskunnan pitkäaikainen puheenjohtaja Christina Gestrin. Tämän lisäksi parlamentaarikot kuulivat muiden alueellisten järjestöjen ja raportojien selonteot, joista keskeisin koski Itämeren merenpohjaan upotettuja ammuksia.

Suomen valtuuskunnasta Itämeri-konferenssiin osallistuvat puheenjohtaja Sakari Puisto, varapuheenjohtaja Riitta Mäkinen ja edustaja Kivelä. Pandemiatilanteesta johtuen pysyvä komitea oli jo aiemmin päättänyt, että Ruotsi jatkaa puheenjohtajuuskauttaan myös 2022. Itämeri-parlamentaarikot ovat liputtaneet yhteistyön nuorisoulottuvuuden toiminnan aktivoimiseksi, ja tämän seurauksena Ruotsin aloitteesta ja myötävaikutuksella järjestettiin Itämeren parlamentaarikkojen nuorisofoorumi (*Baltic Sea Parliamentary Youth Forum*), johon osallistui edustaja Kivelä. Nuorisofoorumissa käsiteltiin pandemiaa, demokratian tilaa ja digitalisaatiota sekä taistelua ilmastonmuutosta vastaan ja ympäristön monimuotoisuuden puolesta.

Nuorten tiiviimpi osallistaminen ja sanoman kuuleminen ovat pitkään olleet BSPC:n keskeisiä tavoitteita, ja tästä syystä elokuussa järjestetyn nuorisofoorumin edustajat osallistettiin ja heidän sanomansa tuli

kuulluksi myös istunnossa – nuorten kritiikin kohdistui erityisesti päättäjien vajaatehoiseen ilmasto- ja ympäristöasioiden hoitamiseen. Heidän mielestään tehokkaita toimintamalleja voitaisiin hakea COVID-19-pandemian torjunnassakin käytetyistä nopeista ja kattavista kansallisista toimenpiteistä.

Jännitteistä, muutoksista ja haasteista huolimatta Itämeri-formaatin parlamentaarinen vuoropuhelu ja yhteistyö koetaan yhä merkitykselliseksi, joskin sen saavutuksia pidetään nykyisin itsestäänselvyysinä. Yhteistyön ympäristöulottuvuus vaatii yhä suuria panostuksia – Itämeri on maailman saastuneimpia meriä, vaikka merellisen ympäristön pelastamiseksi on parlamentaarikoidenkin myötävaikutuksella tehty paljon. Viikas meriliikenne on nykyään turvallisempaa ja varautuminen mahdollisiin onnettomuuksiin paremmin koordinoitua kuin aiemmin – senkin ansiosta, että keskeisimpien toimijoiden välille on muodostunut toimiva ja käytännönläheinen laajapohjainen verkosto, joka perustuu nimenomaan yhteistyölle, vuoropuhelulle ja parhaiden käytäntöjen jakamiselle.

Parlamentaarinen Itämeri-yhteistyö ei ole immuuni voimapolitiikan uudelleen avaamille geopoliittisille jakolinjoille, vaan ne kaikuivat 30-vuotisjuhlakonferenssin istuntojen retoriikassa. Narratiivien vastakkainasettelu Ruotsin keskeisiksi teemoiksi nostamista aiheista (demokratia, ihmisoikeudet ja sananvapaus) ei kuitenkaan toistaiseksi ole murentanut parlamentaarista yhteistyöpohjaa tai vaarantanut vuoropuhelua ympäristöstä ja yhteistyön tärkeydestä. Osapuolet pystyvät olemaan samaa mieltä siitä, että joistakin asioista ollaan täysin eri mieltä kummallakin puolella barrikadeja.

Itämeren parlamentaarikkokonferenssi BSPC:n presidentti, ruotsalainen kansanedustaja Pyry Niemi, Ruotsin parlamentin puhemies Andreas Norlén ja maan ulkoministeri Ann Linde avasivat etäyhteyksin 30.8.2021 järjestetyn parlamentaarikkokonferenssin juhlaistunnon. Avajaispuheenvuorot peilasivat 30-vuotiaan alueellisen parlamentaarisen yhteistyön laajempaa kehityskaarta; rautaesiripun romahtamista, talouskasvua ja -kriisejä, digitalisaation hiipuvalla demokratialle luomia mahdollisuuksia ja haasteita sekä pandemiatilanteen laaja-alaista vaikutusta kaikkeen kansainväliseen kanssakäymiseen. Puhemies Norlén nosti esille, että Itämeri-konferenssin juhlavuosi ajoittuu yhteen Ruotsin naisten äänioikeuden 100-vuotisjuhlan kanssa. Ulkoministeri Linde puolestaan totesi, ettei demokratia ole itsestäänselvyys, vaan pandemia on muodostanut uuden maailmanlaajuisen uhan demokratialle, ihmisoikeuksille ja sukupuolten välisen tasa-arvon kaltaisille perusarvoille. Niemi kiteytti puheenvuorossaan maansa BSPC-puheenjohtajuuskauden keskeisimmät saavutukset: yhteistyön vahvistamisen muiden alueellisten parlamentaaristen järjestöjen, kuten PAM:n ja PABSEC:in kanssa sekä nuorten aiempaa aktiivisemmän osallistamisen Itämeri-parlamentaarikoiden demokratia- ja ilmastonmuutostyöhön. Ydintehtävänä tulee jatkossakin olemaan omalla panoksellaan ja toiminnallaan edistää sellaista rauhanomaista rinnakkaiseloä, joka takaa kansalaisten ja ympäristön hyvinvoinnin Itämeren alueella. Niemi toivotti Itämeri-parlamentaarikot tervetulleiksi seuraavaan 31. Itämeri-konferenssiin Tukholmaan kesäkuussa 2022. Tämän jälkeen puheenjohtajuus luovutetaan Saksan liittopäiville.

Hallitustenvälisen Itämeren valtioiden neuvoston (CBSS) presidentti Ine Eriksen Søreide Norjasta analysoi maailmanlaajuisesti muuttuneen turvallisuustilanteen vaikutusta Itämeren alueeseen. Turvallisuustilanteen heikentyminen yhdessä ilmastonmuutoksen ja koronaviruspandemian kanssa ovat aiheuttaneet vakavia maailmanlaajuisia säröjä kansainvälisen yhteistyön rakenteisiin. Søreide arvioi myös, että ilmastonmuutoksen eteneminen saattaa johtaa uusiin pakolaisaaltoihin, joihin olisi syytä varautua. Samalla ilmastonmuutos tulisi – EU etukärjessä – nähdä mahdollisuutena kehittää vihreän siirtymän mahdollistavia teknologioita. Myös demokratian ja oikeusvaltion rapautuminen ovat lisänneet hajanaisuutta sekä repeämiä kansainvälisessä yhteistyössä. Søreide nosti puheenvuorossaan esille myös Itämeren alueen potentiaalin, sillä alue on lukuisista haasteista huolimatta yhä taloudellinen edelläkävijä, jonka alueellisen turvallisuuden ja hyvinvoinnin takaavat EU yhdessä NATO:n kanssa. Hän myös palautti osallistujien mieliin 30-vuoden takaisen historian, jossa uudelleenitsenäistyneet Baltian maat otettiin nopeasti ja tehokkaasti mukaan

alueelliseen yhteistyöhön. Søreide ilmaisi vakavan huolensa Valko-Venäjän omiin kansalaisiinsa kohdistamasta voimankäytöstä, maassa viime aikoina lisääntyneistä poliittisista pidätyksistä sekä maan hallinnon vetäytymisestä ihmisoikeuksien kunnioittamisesta vallassa säilymisen keinona.

Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön parlamentaarisen yleiskokouksen puheenjohtaja Margareta Cederfelt totesi, että jokainen matkapuhelimen omistaja on myös osa laajempaa mediaa, sillä älypuhelimien omistajalla on välitön kyky levittää tietoa onnettomuuksien, sotien ja terrori-iskujen kaltaisista tapahtumista. Paradoksaalista, että nimenomaan terroristijärjestöt ovat sisäistäneet ja tehokkaasti hyödyntäneet sanan- ja tiedotusvälineiden vapautta omien narratiiviansa levittämisessä. Valeutiset tai propaganda eivät silti ole mikään uusi ilmiö, Cederfelt totesi, vaan ne ovat olleet läsnä kautta aikojen. Nykyaikainen matkaviestintäteknologia vain edesauttaa tietojen levittämistä ja saatavuutta. Mikä sitten on luotettavaa tietoa ja mikä puolestaan propagandaa? Avain tähän retoriseen kysymykseen löytyy Cederfeltin mukaan meistä itsestämme – digitaalisen ja perinteisen medialukutaidon opettamisesta, korkean tason journalismin tukemisesta sekä sanan- ja lehdistönvapauden edistämisestä.

Digitalisaation vaikutuksia yhteiskuntaan tutkivan saksalaisen Weizenbaum-instituutin Jeanette Hoffmanin mukaan demokraattisissa maissa arviolta vain 10 % väestöstä on poliittisesti valveutunut ja tämä väestönosa pitkälti ohjaa niin sanottua digitaalista demokratiaa. Hoffmanin mukaan ihmiset käyttävät tietotekniikka ja sosiaalista mediaa hierarkisuuden ja hitauden ohituskaistana. Erityisesti nuoret haluavat nähdä välitöntä, omaehtoista toimintaa. Sosiaalinen media tarjoaakin heille väylän, jossa käyttäjät pääsevät määrittelemään sisällön.

Venäjän duuman edustaja Oleg Nilov piti hämmentävänä, että samalla kun sananvapautta halutaan tukea ja demokratiaa edistää, leimataan osa uutisista valeutisiksi tai vääräksi tiedoksi sillä verukkeella, ettei niiden välittämä asiasisältö miellytä kaikkia. Lännen kaksinaisuus esimerkiksi Nilovin mukaan muun muassa seuraavissa tapauksissa: Kosovon itsenäisyys verrattuna Krimin Venäjään liittämiseen, Assangen tapaus verrattuna Navalnyin tapaukseen sekä koronavirusrokotteiden eriarvoistaminen – ei laadullisista, vaan lähinnä geopolittisista lähtökohdista. Toimittajat ilman rajoja -järjestön Ruotsin jaoston Erik Halkjaer puhui sellaisen valtion puolesta, jossa toimittajille annettaisiin enemmän – ei vähemmän – toimintavapautta. Halkjaer kritisoi puheenvuorossaan erityisesti Puolaa sen viimeaikaisista median toimintaa rajoittavista toimenpiteistä ja korosti, että läpinäkyvyys, sananvapaus ja tiedotusvälineiden moniarvoisuus ovat välineitä demokratian edistämiseksi.

Liettuan varaulkoministeri Arnoldas Pranckevičius muistutti, että ilmastonmuutoksen torjuminen on koronaviruspandemiasta huolimatta yhä yksi tärkeimmistä tehtävistämme. Maailma on paremmin verkostoitunut kuin koskaan aiemmin, mutta elämme yhä enemmän omissa digitaalisissa poteroissamme. Digitaalisia työkaluja tulisikin hänen mielestään hyödyntää paremmin ihmisten voimaannuttamiseksi ja siltojen rakentamiseksi eri digiyhteisöjen välille. Muuttovirtojen hallitseminen tulee olemaan yksi tämän vuosisadan merkittävimmistä haasteista alueellamme. Näemme myös mm. Liettuan ja Valko-Venäjän rajalla, kuinka muuttovirtoja välineistetään kansainvälisten poliittisten päämäärien saavuttamiseksi. Demokratia ja ihmisoikeudet ovat joutuneet hyökkäyksen kohteeksi myös Euroopassa, siksi näitä teemoja tulee pitää näkyvästi esillä keskusteluissa, Pranckevičius korosti.

Konferenssin päättivät Itämeren parlamentaarikkofoorumien historian eri vaiheita käsittelevät juhlapuheenvuorot. Puheenvuorojen yhteydessä kuultiin mm. Itämeri-yhteistyössä aktiivisesti toimineen entisen kansanedustajan, Christina Gestrinin puheenvuoro yhteistyön historiasta. Konferenssin päätteeksi Saksan liittopäivien edustaja Peter Stein esitteli Itämereen upotetuista ammuksista laatimansa kattavan raportin, jonka suositukset alueen maiden hallituksille on sisällytetty Itämeri- konferenssin yksimielisesti hyväksymään, kattavaan päätöslauselmaan. Konferenssin yhteydessä julkaistiin 30-vuotisjuhlaulkaisu, jossa on

mm. eduskunnan puhemiehen Anu Vehviläisen kirjoitus Itämeri-yhteistyön vaiheista sekä arkistokuvamateriaali Helsingissä Suomen aloitteesta vuonna 1991 järjestetystä ensimmäisestä Itämeri-konferenssista.

2.2. Pysyvä komitea

Pysyvällä komitealla oli kertomusvuonna kolme varsinaista kokousta. Helmikuun pysyvä komitea kuuli Helsingin suojelukomission edustajia kansainvälisen yhteistyön vahvistamisesta Itämeren meriympäristön terveyden palauttamiseksi sekä Maailman terveysjärjestön sekä pohjoisen ulottuvuuden terveystumppanuuden edustajia näiden strategioista ja toimista COVID-19-pandemian hillitsemiseksi ja torjumiseksi sekä pandemian laajemmista yhteiskunnallisista vaikutuksista.

Toukokuussa pysyvä komitea kuuli seminaarimuodossa asiantuntijoita Itämeren alueen väestörakenteen muutoksesta ja väestön ikääntymisestä. Seminaarin painopisteenä oli kaupungistuminen, väestön ikääntyminen ja työvoimapula sekä näiden yhteys julkisten laitosten nauttimaan luottamukseen, sosiaaliseen ja alueelliseen tasa-arvoon ja nuorten mahdollisuuksiin Itämeren alueella.

Marraskuussa Hampurissa pysyvän komitean edustajat kuuluivat kansalaisjärjestöverkoston BSNGON edustajaa, jonka mukaan käänteentekevät yhteiskunnalliset muutokset edellyttävät Itämeri-parlamentaarikoiden ja kansalaisyhteiskunnan yhteistyön tiivistämistä entisestään. Tämän lisäksi parlamentaarikot kuuluivat Saksan ilmastokeskuksen johtajaa sekä Hampurin kaupungin Itämeri-yhteistyöstä vastaavaa valtiosihteerää. Itämeri-valtuuskunnasta kokoukseen osallistu edustaja *Joonas Könttä*.

2.3. Ilmastonmuutos- ja biodiversiteettityöryhmä

Ilmastonmuutos- ja biodiversiteettityöryhmä kokoontui kertomusvuonna etäyhteyksin kolme kertaa. Maaliskuussa jäsenet kuuluivat Itämeren merellisen ympäristön suojelukomissio Helcomin edustajia, jotka kertoivat komission ponnisteluista Itämeren hyvän ekologisen tilan palauttamiseksi – rehevöityminen on yhä hyvän ekologisen tilan suurin yksittäinen uhkatekijä. Suojelukomission pääsihteerä Rüdiger Strepelin mukaan muita haasteita ovat erityisesti meren roskaantuminen, sinne huuhtoutuneet lääkkeet sekä vedenalainen melu. Helcomin asiantuntija Jannica Haldin puolestaan kertoi tavoitteista lisätä Itämeren ekosysteemin yleistä sietokykyä ilmastonmuutoksen vaikutuksia vastaan. Tukholman yliopiston järjestelmäekologian apulaisprofessori ja BalticSea 2020:n rahoittaman Living Coast -projektin johtaja Linda Kumblad kertoi rehevöitymisestä ja rajallisesta vedenkierrosta kärsineiden rannikkoalueiden hyvän ekologisen tilan palauttamisesta vuonna 2011 käynnistetyn Living Coast -hankkeen välityksellä. Strategia- ja viestintäyritys Invenyren toimitusjohtaja Patricia Wiklund informoi jäseniä yhteisövetoisesta hankkeesta, jossa meriruoko sisällytetty uusiutuvasti paikalliseen ravinnekiertoon ahvenanmaalaisen Brändön saariryhmän vesialueiden hoidossa ja maanviljelyssä. Meriruok'on hyödyntäminen oli selvästi vaikuttanut saaren vesiin positiivisella tavalla. Toukokuun kokouksessa työryhmä käsitteli hallituksilta työryhmän kysymyksiin saatuja vastauksia, mandaattinsa pidentämistä vielä vuodelle sekä väliaikaraportin luonnostelemista.

Lokakuussa työryhmä kuuli asiantuntijoita turvemaiden, meriruohon ja metsien roolista hiilen sitomisessa ja varastoinnissa. Työryhmä perehtyi myös merenkulun innovatiivisiin teknologioihin sekä vaihtoehtoisten polttoaineiden tarjoamiin hiilidioksidin vähentämismahdollisuuksiin. Lisäksi työryhmä kuuli Itämeren parlamentaarisen nuorisofoorumin edustajien näkökulmia ja mietteitä Itämeren alueen ympäristötilanteesta. Saksalaisen Schleswig-Holsteinin osavaltion ympäristöasioista vastaava ministeri Jan Philipp Albrecht totesi, että BSPC:llä on tärkeä parlamentaarinen elin päättäjien, asiantuntijoiden ja kansalaisjärjestöjen yhteentuomisessa ratkaisemaan ilmastonmuutokseen sekä alueen meren ja rannikkoalueiden kestävään hyödyntämiseen liittyviä kysymyksiä. Schleswig-Holsteinin ympäristönsuojelusäätiön Walter Hemmerling esitteli säätiön 40-vuotista työtä uhanalaisten lajien suojelemiseksi.

2.4. Suomen valtuuskunnan kokoukset

Suomen valtuuskunta piti kertomusvuonna koronaviruspandemian vuoksi poikkeuksellisesti vain kaksi kokousta. Toukokuun kokouksessa Itämeren merellisen ympäristön suojelukomission pääsihteeri Stempel esittäytyi valtuuskunnalle ja antoi ajankohtaiskatsauksen komission toimintaan ja Itämeren suojelun toimintasuunnitelman (Baltic Sea Action Plan, BSAP) päivitykseen. Suomen Itämeri-suurlähettiläs, ulkoasiainneuvos Helena Tuuri ja johtava asiantuntija Kristina Pingoud puolestaan raportoivat valtuuskunnalle EU:n Itämeri-strategiasta (EUBSRS) ja hallitustenvälisestä Itämeri-yhteistyöstä (CBSS).

Elokuun kokouksessa edustaja Mai Kivelä kertoi etäyhteyksin järjestettävän Itämeren alueen nuorisofoorumin keskeisistä teemoista. Itämeri-suurlähettiläs, ulkoasiainneuvos Tuuri raportoi valtuuskunnalle EU:n Itämeri-strategiasta (EUBSRS) ja Itämeren valtioiden neuvostosta (CBSS). Liettua isännöi etäyhteyksin järjestettävän EU:n Itämeri-strategian vuosifoorumin pääteemalla ”vihreä siirtymä” syys-lokakuun vaihteessa. Itämeren valtioiden neuvosto hyväksyi Liettuan puheenjohtajuuskauden päätteeksi Vilnan II julistuksen, mutta kansainvälinen poliittinen tilanne varjostaa yhä toimintaa.

[Vuonna 2022 puheenjohtajuuskapula siirtyi Norjalle, jolla on edeltäjänsä kunnianhimoisempi ote Itämeriyhteistyön kehittämiseen. Ensimmäinen johtavien virkamiesten kokous pidetään syyskuussa 2021.

3. ARKTINEN PARLAMENTAARIKKOKONFERENSSI

Joka toinen vuosi kokoontuvan arktisen parlamentaarikkokonferenssin tavoitteena on edistää arktisten maiden parlamenttien ja kansanedustajien välistä yhteistyötä sekä tiedonkulkua arktisten alueiden asioista. Parlamentaarisella arktisella yhteistyöllä on pitkät perinteet, sillä se käynnistyi jo vuonna 1993 eli ennen Suomen EU-jäsenyyttä tai Arktisen neuvoston perustamista.

Kertomusvuonna toteutettiin järjestyksessään 14. arktinen parlamentaarikkokonferenssi virtuaalisesti 13.-14.4.2021 Norjan parlamentin johdolla.

Konferenssista annetuista päätelmissä korostetaan tarvetta toimia aktiivisesti ilmastonmuutoksen vastaisessa taistelussa muun muassa vahvistamalla Pariisin ilmasopimuksen sitoumuksia, laatimalla ilmastoon keskittyvä toimintaohjelma arktiselle alueelle sekä edistämällä tieteellistä tutkimusta ja siihen liittyvää osaamis pohjaa. Arktisen alueen kestävä taloudellinen kehitys nähdään välttämättömäksi alueen elinolosuhteiden turvaamiseksi, ja digitaalisuuden tarjoamia mahdollisuuksia pidetään tässä olennaisena osatekijänä. Lisäksi päätelmissä huomioidaan arktisten alueiden kansat sekä terveyssektorin yhteistyön ja nuorten aseman edistämisen merkitys. Samalla todetaan, että on tärkeä pitää arktinen alue poliittisten jännitteiden ulkopuolella.

Arktiseen parlamentaarikkokonferenssiin osallistuu kansanedustajia kahdeksan arktisen maan parlamentista: Suomesta, Ruotsista, Norjasta, Islannista, Tanskasta, Venäjältä, Yhdysvalloista ja Kanadasta. Myös Euroopan parlamentti on yhtenä jäsenenä toiminnassa mukana. Arktisia alkuperäiskansoja edustavat järjestöt (aleuuttien, atabaskien, Gwich'n-kansan ja inuiittien järjestöt, Saamelaisneuvosto sekä Venäjän pohjoisten alkuperäiskansojen järjestö RAIPON) ovat arktisen parlamentaarikkokonferenssin pysyviä osanottajia.

Lisäksi parlamentaarikkokonferenssiin voivat osallistua Arktisen neuvoston tarkkailijamaiden edustajat Alankomaista, Espanjasta, Etelä-Koreasta, Intiasta, Italiasta, Iso-Britanniasta, Japanista, Kiinasta, Puolasta, Ranskasta, Saksasta, Singaporesta ja Sveitsistä sekä alueella toimivat muut kansainväliset

parlamentaarikkojärjestöt. Suuri tarkkailijoiden lukumäärä heijastaa osaltaan arktista aluetta kohtaan tunnettua laajaa kiinnostusta ja halua olla mukana arktisia teemoja koskevassa yhteistyössä.

Arktisten alueiden painoarvo on kasvanut viime vuosina kansainvälisessä politiikassa. Arktisella parlamentaarikkokonferenssilla on tärkeä roolinsa kansanedustajien keskinäisenä yhteistyöfoorumina ja samalla hallitusten välisen arktisen yhteistyön yhtenä aloitteentekijänä ja osin myös valvojana.

3.1. Arktisen alueen parlamentaarikkokonferenssin pysyvän komitean kokoukset (SCPAR)

Arktisten parlamentaarikkokonferenssien välillä arktisten kansanedustajien keskinäistä yhteistyötä johtaa parlamentaarikkokonferenssin pysyvä komitea (*Standing Committee of Parliamentarians of the Arctic Region; SCPAR*). Se kokoontui vuoden 2021 aikana kaksi kertaa; etäkokousmuodossa toteutetut tapaamiset pidettiin 25.2.2021 ja 14.4.2021. Koronapandemia sävytti molempien kokouksien puheenvuoroja lähes kaikissa asiakohdissa.

Helmikuun kokouksen agendalla olivat Islannin raportti maan toimista edellisen, vuonna 2018 Inarissa pidetyn arktisen parlamentaarikkokonferenssin seurannan näkökulmasta, huhtikuussa 2021 virtuaalisesti Norjan parlamentin järjestämänä toteutettava arktinen parlamentaarikkokonferenssi päätöslauselmineen sekä osallistujatahojen ajankohtaiset arktiset asiat.

Kokouksessa keskusteltiin myös pysyvän komitean nettisivujen uudistamisesta, joka nähtiin tarpeelliseksi aiempien sivujen vanhentuneen rakenteen ja ulkoasun vuoksi. Käydyn keskustelun pohjalta sovittiin, että kotisivujen ylläpidon vuosittaisista kustannuksista (arviolta noin 2 000 euroa) vastaa kulloinkin valmistelussa olevan seuraavan arktisen parlamentaarikkokonferenssin isäntämaa siihen asti, kunnes vastuu kahden vuoden välein järjestettävästä konferenssista siirtyy seuraavalle maalle. Näin ollen kustannusvastuu jakaantuu seuraavasti: Norja 2021, Tanska 2022–2024, Ruotsi 2024–2025, Yhdysvallat 2026–2027, Euroopan parlamentti 2028–2029, Islanti 2030–2031, Kanada 2032–2033 ja Venäjä 2034–2035. UArctic vastaa nettisivujen teknisestä alustasta. Suomi järjesti parlamentaarikkokonferenssin Inarissa vuonna 2018, eikä eduskunnalla siksi ole nettisivujen kustannusvastuuta eikä myöskään parlamentaarikkokonferenssin järjestämistehtävää ennen vuotta 2036.

Toinen pysyvän komitean vuoden 2021 kokouksista pidettiin 14.4.2021 heti edellisenä päivänä käynnistyneen varsinaisen parlamentaarikkokonferenssin päätyttyä. Kokouksen keskeisinä asiakohdina olivat konferenssin ja pysyvän komitean uuden puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valinnat. Aiempana puheenjohtajana toiminut norjalainen kansanedustaja Eirik Sivertsen ei enää ollut käytettävissä konferenssin ja pysyvän komitean puheenjohtajan tehtäviin.

Kokouksessa valittiin pysyvän komitean puheenjohtajaksi Tanskan parlamentin grönlantilainen edustaja Aaja Chemnitz Larsen ja varapuheenjohtajaksi alaskalaissenaattori Lisa Murkowski. Pysyvän komitean pääsihteerinä jatkaa Tanskan parlamentin virkamies Peder Pedersen.

Pysyvä komitea suunnitteli järjestävänsä seuraavan kokouksensa Yhdysvalloissa loppuvuonna 2021, mutta vaikean koronatilanteen vuoksi sitä ei lopulta pystytty toteuttamaan.

Arktisen parlamentaarikkokonferenssin pysyvällä komitealla on tarkkailijan status hallitusten välistä yhteistyötä edistävässä Arktisessa neuvostossa. Arktisen parlamentaarikkokonferenssin ja sen pysyvän komitean puheenjohtaja Aaja Chemnitz Larsen osallistui tarkkailijana Arktisen neuvoston 19.-20.5.2021 Reykjavikissa pidettyyn kokoukseen. Hän toi omassa puheenvuorossaan esille tarpeen huomioida kaikessa arktisessa yhteistyössä ilmastonmuutos, kestävä taloudellinen kehitys sekä arktisen alueen kansat.

3.2. Suomen valtuuskunnan kokoukset

Suomen valtuuskunta kokoontui kertomusvuonna kolme kertaa. Koronapandemian vuoksi kaikki kokoukset pidettiin etäkokouksina Teamsin välityksellä.

Maaliskuussa 2021 järjestetyssä kokouksessa käsiteltiin muun muassa valtioneuvostossa tuolloin vielä luonnosvaiheessa ollutta Suomen arktisen politiikan strategiaa, johon Suomen valtuuskunta oli antanut oman lausuntonsa 10.3.2021. Lisäksi keskusteltiin arktisen alueen parlamentaarikkokonferenssin pysyvän komitean (SCPAR) helmikuussa 2021 pidetystä etäkokouksesta sekä huhtikuussa 2021 järjestettävän parlamentaarikkokonferenssin alustavasta ohjelmasta ja päätöslauselmaluonnoksesta. Valtuuskunta hyväksyi päätöslauselman pääpiirteet.

Marraskuussa 2021 valtuuskunnan kokouksessa kuultiin Ilmatieteenlaitoksen tutkimusprofessorin FT Timo Vihman esitys Ilmastonmuutospaneelin (*IPCC, Intergovernmental Panel on Climate Change*) tuoreimman raportin tuloksista erityisesti arktisesta näkökulmasta. Koska arktisuuteen ja ilmastonmuutokseen liittyvät teemat ovat keskeisesti esillä myös pohjoismaisessa yhteistyössä, kokoukseen oli kutsuttu Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan jäsenet synergioiden edistämiseksi ja tiedonkulun vahvistamiseksi.

IPCC-raportteja on julkaistu vuodesta 1990 lähtien, ja ne on laatinut laaja asiantuntijajoukko viimeisimpien tieteellisten tutkimusten pohjalta. IPCC ei itse tee tutkimusta. IPCC:ssä on mukana yhteensä 195 maata, ja tänä vuonna julkaistu raportti (pituudeltaan lähes 4 000 sivua) on järjestyksessään kuudes. Raportti muun muassa vahvistaa sen, että lämpötilat kohoavat arktisilla alueilla vähintään kaksi kertaa nopeammin kuin muualla ja että arktinen merijää ja jääpeite vähenevät ripeään tahtiin. Tämä koskee sekä arktista aluetta että Antarktista. Jääpeitteen sulaminen ja jäävuorien lohkeaminen eivät tapahdu tasaisesti vaan tietyt alueet ovat näille ilmiöille alttiimpia.

Ilmastonmuutoksen tarkat vaikutukset ovat vaikeasti arvioitavia ja kompleksisia kokonaisuuksia. Tutkijoiden yhteinen näkemys kuitenkin on, että ihminen on vaikuttanut maapallon ilmaston lämpenemiseen.

IPCC:n raportin lisäksi valtuuskunta merkitsi marraskuun kokouksessaan tiedoksi tuoreen EU:n arktisen strategian, joka oli valmisteltu EU:n ulkosuhdehallinnossa - kertoen siitä, että EU hahmottaa arktiset asiat vahvasti osaksi EU:n ulkosuhdepolitiikkaa. EU:n ydintavoitteena on työskennellä eri rintamalla ja eri välinein turvallisen, kestävä ja hyvinvoivan arktisen alueen puolesta. EU:n arktisessa politiikassa huomioidaan alueen geopolittiset, ympäristölliset, taloudelliset, sosiaaliset ja turvallisuuspolittiset haasteet samalla, kun arktinen alue halutaan säilyttää rauhan ja rakentavan yhteistyön alueena.

Valtuuskunta kuuli vuoden viimeisessä kokouksessaan joulukuussa 2021 Barents-suurlähettiläs Jari Vilénin, joka kertoi Suomen puheenjohtajuuskaudesta Barentsin euroarktisen neuvoston vuosina 2021–2023. Suomen Barents-puheenjohtajuuskausi keskittyy kolmen pääteeman puitteissa ilmastoon ja ympäristöön, ihmisten välisiin kontakteihin sekä liikenteeseen ja logistiikkaan. Ulkoministeriössä puheenjohtajuuskautta toteuttaa viiden hengen tiimi, ja toiminnalle on myönnetty rahoitusta noin 10 miljoonaa euroa.

Koronapandemian aikana Barents-yhteistyössä toteutui merkittävä digiloikka, jonka edellisenä puheenjohtajana toiminut Norja käynnisti. Suomikin tulee osaltaan jatkamaan digitaalisten yhteistyövälineiden hyödyntämistä omalla kaudellaan. Myös fyysisiä tapahtumia suunnitellaan, ja niitä tullaan toteuttamaan Lapissa, Pohjois-Pohjanmaalla, Kainuussa ja Itä-Suomessa. Arktisen valtuuskunnan jäsenten toivotaan osallistuvan näihin tilaisuuksiin.

3.3. Muut tapahtumat

Arktisen valtuuskunnan jäseniä kutsutaan säännöllisesti eri tilaisuuksiin arktisten teemojen puitteissa. Käynnissä ollut koronapandemia vähensi kertomusvuonna järjestettyjä tapahtumien määrää.

Arktisen valtuuskunnan puheenjohtaja Kärnä osallistui Rovaniemellä hybridimuodossa toteutettuun *Arctic Spirit* -tapahtumaan 16.-17.11.2021.

Kaikki arktisen parlamentaarikkokonferenssin suomalaisjäsenet ovat tarkkailijan statuksella mukana valtioneuvoston kanslian koordinoiman *Suomen arktisen neuvottelukunnan* työssä. Käytännön tasolla tämä tarkoittaa sitä, että valtuuskunnan jäsenet kutsutaan neuvottelukunnan kokouksiin ja tapahtumiin ja että heillä on niissä puheoikeus. Kertomusvuonna aktisen neuvottelukunnan kokoukset toteutettiin joko etänä tai hybridimuodossa. Arktisen valtuuskunnan jäsenet osallistuivat neuvottelukunnan kokouksiin aktiivisesti.

Iso-Britannian parlamentin jäsenen, MP James Grayn aloitteesta pidettiin 1.12.2021 *Antarctic Parliamentary Assembly* -kokous, johon osallistui polaariasioista kiinnostuneita kansanedustajia Euroopasta ja muualta maailmasta. Suomesta tilaisuuteen oli kutsuttu edustaja Kärnä eduskunnan aktisen valtuuskunnan puheenjohtajan roolissa.

Tilaisuuden päätarkoituksena oli jakaa tuoretta tutkimustietoa Antarktikselta, tarjota kansanedustajille mahdollisuus keskustella polaariasioista sekä samalla kuulla eri maita edustavien poliitikkojen näkemyksiä yhteistyön kehittämisestä. Tapahtuma ei ollut osa Etelämannerta koskevan sopimuksen (*Antarctic Treaty*) virallisia rakenteita eikä se muutenkaan pyrkinyt toistamaan Etelämannersopimukseen liittyvän yhteistyön valtioidenvälisiä muotoja.

Kokouksen alustuksissa ja keskusteluissa todettiin, että vaikka ennakoimattomuus ja epävarmuus tulevaisuuden kehityskuluista ilmastonmuutoksen seurauksena on voimakasta kaikkialla maailmassa, tutkimukset osoittavat, että merenpinnan nousu Antarktiksella vaikuttaa suoraan elinolosuhteisiin sekä Euroopassa että Aasiassa ja Etelä-Amerikassa. Tulevaisuudessa ilmastopakolaisuus on todennäköinen skenaario yhä laajempien alueiden muuttuessa vähitellen asuinkelvottomiksi joko merenpinnan nousun myötä tai muista ilmastollisista syistä (kuivuus, kuumuus, tulvat) johtuen.

4. PARLAMENTTIENVÄLINEN LIITTO (IPU)

Vuonna 2021 koronapandemian vaikutus näkyi Parlamenttienvälisen liiton toiminnassa vahvasti. Vuoden ensimmäisellä puoliskolla järjestön tapaamiset olivat lähes poikkeuksetta virtuaalisia. Kevään yleiskokous järjestettiin ensimmäistä kertaa virtuaalisena 6 viikon ja noin 40 kokouksen mittaisena ”virtuaalisena kokousmaratonina”. Vuoden 2021 alusta Pohjoismaisen IPU-yhteistyön puheenjohtajuus siirtyi Suomelle.

IPU:n Pohjoismainen yhteistyö oli kertomusvuonna tavanomaistakin aktiivisempaa. Vuoden aikana järjestettiin kolme virtuaalista kokousta, yksi Pohjoismainen Covid-seminaari ja yksi fyysinen kokous Rantasalmella. Vuoden jälkimmäinen yleiskokous järjestettiin 24.–30. marraskuuta 2021 Madridissa, juuri ennen omikron-aallon rantautumista. Valtuuskunnan jäsenet käyttivät yleiskokouksessa useita puheenvuoroja yleiskeskustelussa ja komiteatyöskentelyssä. Suomen valtuuskunta sai erityistä näkyvyyttä koulutussektorin kysymyksissä puheenjohtaja Heli Järvisen toimiessa Kestävän kehityksen pysyvän komitean raportoina päätöslauselmassa, joka käsittelee tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä koulutuksessa.

Suomen IPU-ryhmän johtokunnalla oli kertomusvuoden aikana kolme kokousta ja ryhmän vuosikokous pidettiin 23.6.2021.

Suomen valtuuskunta tapasi 28.11.2021 Madridin IPU-yleiskokouksen yhteydessä kahdenvälisessä tapaamisessa Mongolian IPU-valtuuskunnan jäsenet Davaasuren Tserenpilin ja Uchral Nyam-Osorin, jotka ovat myös Mongolian parlamentin (State Great Hural) Suomi-ystävyyssryhmän jäseniä. Tapaaminen järjestettiin Mongolian parlamentin pyynnöstä. Keskusteluissa nousivat esille mm. Mongolian *Third neighbour policy* ja energiakysymykset. Taloudellisessa yhteistyössä Mongolian edustaja Davaasuren Tserenpil näki mahdollisuuksia kaivosteollisuudessa, metsäteollisuudessa sekä varsinkin energiateollisuudessa. Erityisesti Wärtsilän osaaminen kiinnostaa Mongoliassa.

4.1. Parlamenttienvälisen liiton hallintoneuvosto

IPUn hallintoneuvostossa käsitellään nimensä mukaisesti järjestön hallinnolliset kysymykset, kuten talou-teen ja jäsenistöön liittyvät kysymykset, mutta myös IPUn eri toimielinten raportit sekä järjestön presiden- tin ja pääsihteerin raportit. Järjestön taloudellinen tila on erittäin hyvä ja se on parantunut viimeisen vuo- den aikana. Tämänkertaisessa kokouksessa jäsenistä huomio kiinnittyi demokratia- ja ihmisoikeustilanteen takia mm. Myanmariin, Jemeniin, Libyaan, Turkkiin, Filippiineille, Egyptiin ja Zimbabween. IPUn Parlamen- taarikoiden ihmisoikeusloukkauksia tutkiva komitea tutki yhteensä 152 parlamentaarikkoon liittyvää ta- pausta edellä mainituissa maissa. Lisäksi Venezuela oli vahvasti esillä kokouksessa.

Puheenaiheista muut jäivät kuitenkin taka-alalle, kun 12+ maaryhmän maiden ja Kiinan välille kehkeytyi kiivas sanaharkka. Iso-Britannian edustajat olivat IPU-kokouksen alla nostaneet esille Kiinan asettamat, useamman EU-maan, Iso-Britannian ja Pohjois-Amerikan kansanedustajaan kohdistuvat sanktiot. Sanktiot ovat Kiinan vastatoimia maiden antamaankritiikkiinä Kiinan toimille Xinjiangissa ja Hong Kongissa.

4.2. Parlamenttienvälisen liiton yleiskokoukset

Parlamenttienvälisen liiton 142. yleiskokous kertomusvuoden keväällä järjestettiin etäyhteyksin, mutta marraskuussa liitto pääsi kokoontumaan fyysiseen yleiskokoukseen kahden vuoden tauon jälkeen Madri- dissa.

Kevään 2021 yleiskokous oli ensimmäinen etäyhteyksin järjestetty täysimittainen yleiskokous. IPU-sihtee- ristön kyselyn perusteella jäsenmaat olivat toivoneet, että yleiskokouksen pysyvien komiteoiden kokoukset ja muiden IPUn toimielinten kokoukset järjestetään pidemmän ajanjakson aikana, jotta mahdollisimman moni edustaja pääsisi osallistumaan kokouksiin, eikä päällekkäisiä kokouksia tulisi paljon. Kääntöpuolena oli noin 40 kokouksen jakson venyminen kuuden viikon mittaiseksi. Kokoukset alkoivat 13.4.2021 komite- oiden johtokuntien kokouksilla ja päättyivät 27.5.2021. Suomen valtuuskunnan osalta kokousseuranta ja- ettiin mahdollisimman tasaisesti kaikkien kahdeksan johtokunnan edustajan kesken.

Liiton 143. yleiskokous Madridissa järjestettiin marraskuussa konferenssikeskus IFEMAssa tiukkojen ko- ronaturvallisuuksien sävyttämänä. Kyseessä oli neljäs kerta, kun Cortes Generales eli Espanjan parla- mentti isännöi IPUn yleiskokousta. Kokoukseen osallistui edustajia 117 maasta, mukaan lukien 44 parla- mentin puhemiestä. Naisten osuus edustajista oli ennätysellisen korkea, 38,6 prosenttia. Nuoria, alle 45- vuotiaita edustajia oli noin 25 prosenttia kaikista edustajista. Suomen valtuuskuntaan kuuluivat edustajat Heli Järvinen (pj), Sebastian Tynkkynen (vpj), Markku Eestilä, Anne Kalmari ja Sari Tanus.

4.2.1. Komiteakokoukset

IPUssa toimii neljä pysyvää komiteaa, jotka kaikki kokoontuvat yleiskokousten aikana. Pysyvistä komite- oista kolme työskentelee päätöslauselmien parissa, kuitenkin porrastetusti niin, että korkeintaan kaksi ko- miteaa hyväksyy päätöslauselman samassa yleiskokouksessa.

Kaikki IPUn neljä pysyvää komiteaa kokoontuivat kevään virtuaalisen yleiskokouksen aikana kukin kaksi kertaa. Komiteoista kaksi Rauha ja kansainvälinen turvallisuus-komitea sekä Kestävä kehitys -komitea käsittelevät päätöslauselmia, jotka hyväksyttiin yleiskokouksessa. Rauha ja kansainvälinen turvallisuus -ko- mitean päätöslauselma käsittelee parlamentaarisia strategioita rauhan ja turvallisuuden vahvistamiseksi il- mastonmuutoksesta aiheutuissa konflikteissa ja katastrofeissa. Kestävä kehitys -komitean päätöslauselma puolestaan keskittyy digitalisaation ja kiertotalouden valtavirtaistamiseen kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Etäkokoussääntöjen mukaan päätöslauselmien hyväksynnästä päätettiin ns. hiljaisella kir- jallisella menettelyllä. Menettelyssä päätöslauselmat hyväksytään, jos vähintään kolmasosa IPUn jäsenistä ei vastusta hyväksyntää. Päätöslauselmat hyväksyttiin muutamien valtuuskuntien jättäessä varauksia.

Demokratia ja Ihmisoikeudet -pysyvä komitea kävi valmistelevan keskustelun päätöslauselmaluonnoksen pohjaksi maailmanlaajuisesta lainsäädännöstä verkossa tapahtuvan lasten seksuaalisen hyväksikäytön estämiseksi.

Kestävää kehitystä käsittelevä komitea valitsi uudeksi päätöslauselma-aiheekseen informaatio- ja viestintäteknologian hyödyntämisen opetussektorilla, ml. pandemian aikana (*Leveraging Information and Communication Technology as an enabler for the education sector, including in times of pandemic*).

Päätöslauselmia valmistelemaan valitaan tavanomaisesti yksi edustaja sekä kehittyneestä että kehittyvästä taloudesta. IPU-sihteeristö oli yhteydessä Suomen valtuuskuntaan Suomen vahvan opetusalan osaamisen ansiosta. Valtuuskunnan puheenjohtaja Heli Järvinen otti vastaan tehtävän komitean toisena raporttijana. Toinen raporttija on hra S. Patra, Intiasta.

Neljäs pysyvä komitea, YK-asiain komitea, ei hyväksy päätöslauselmia. Kevään yleiskokouksen yhteydessä komitea piti yhteiskokouksen Kestävä kehitys -komitean kanssa ja toisessa istunnossaan käsittelee YK 75 -julistusta.

Demokratiaa ja ihmisoikeuksia käsittelevä pysyvä komitea hyväksyi yksimielisesti Madridin yleiskokouksessa päätöslauselman verkossa tapahtuvasta lapsiin kohdistuvasta seksuaalisesta hyväksikäytöstä. Päätöslauselma kiinnitti laajasti huomiota ilmiötä kitkevään lainsäädäntöön ja kansalliseen sekä kansainväliseen viranomaisten väliseen yhteistyöhön. Ennaltaehkäisevän työn merkitystä korostettiin myös. Suomen valtuuskunnasta edustaja Sari Tanus osallistui komitean päätöslauselmatyöskentelyyn. Suomi piti tärkeänä mm. matalan kynnyksen raportointia epäillyistä lasten hyväksikäyttöön liittyvästä materiaalista verkossa ja riittävästä tuesta hyväksikäytön uhreille, mukaan lukien terveydenhuollon ammattilaiset. Samoin korostettiin, että on erittäin tärkeää, että lasten kanssa työskentelevät opettajat ja muu henkilöstö sekä lasten vanhemmat ja itse lapset ovat tietoisia digitaalisen kulttuurin muutoksesta lasten ja nuorten keskuudessa. Toisin sanoen, missä lapset ja nuoret verkossa liikkuvat ja kuinka he käyttävät verkon palveluita.

Kestävän kehityksen pysyvä komitea kävi Madridin yleiskokouksessa taustoittavan keskustelun tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämisestä opetussektorilla, mukaan lukien pandemian aikana. Komitean on määrä hyväksyä aiheesta päätöslauselma kevään 2022 yleiskokouksessa. Suomen IPU-valtuuskunnan puheenjohtaja Heli Järvinen on toinen päätöslauselman laativista raporttijoista. Toinen raporttija on hra Sasmit Patra Intiasta. Edustaja Järvinen korosti erityisesti keskustelun alustuspuheenvuorossaan, että perusedellytyksenä tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiselle tarvitsemme riittävän määrän laitteita. Järvinen kuitenkin huomautti, että maailmassa on ollut oppimiskriisi jo ennen Covid-pandemiaa. 80 % Saharan eteläpuolisen Afrikan 10-vuotiaista lapsista ei osaa lukea kunnolla. Tästä johtuen pelkkä laitteiden hankkiminen ei riitä, vaan tarvitsemme tarpeeksi vahvaa opettajankoulutusta, johon sisältyy riittävän vahva teknologiakoulutus. Tarvitaan myös tarpeeksi avustavaa henkilökuntaa opetukseen.

YK-asiain pysyvä komitea käsittelee maailmanlaajuisia rokoteohjelmaa Covid-pandemian kitkemiseksi. Yhtenä syynä kohtuuhintaisten rokotteiden heikkoon jakeluun kehittyviin maihin on pidetty rokotevalmistajien tiukkaa linjaa immateriaalioikeuksissa (tekijänoikeudet). Kuultavana keskustelussa oli WHO:n ja WTO:n asiantuntijoita. Valtuuskunta käsittelee myös YK:n pääsihteerin raporttia vuoden 2021 syksyltä, joka tarkastelee viime vuonna, YK:n 75 -vuotisjuhlavuoden kunniaksi hyväksytyä agendaa multilateralismin vahvistamiseksi maailmassa. *Our Common Agenda* -niminen julistus listasi 12 tavoitetta globaaleihin haasteisiin vastaamiseksi. Raportissaan pääsihteerin Guterres peräänkuuluttaa vahvempaa solidaarisuutta globaalilla tasolla ja uutta ajattelua taloudellisen menestyksen ja kehityksen mittaamisessa. Guterres myös ehdotti tulevaisuushuippukokousta konsensuksen muodostamiseksi siitä, miltä tulevaisuutemme pitäisi näyttää, ja mitä voimme tehdä tänä päivänä turvataksemme tämän tavoitteen. Edustaja Eestilä osallistui YK-asiain komitean työskentelyyn.

Pysyvien komiteoiden kokousten lisäksi yleiskokouksessa järjestettiin joukko seminaareja. Edustaja Anne Kalmari osallistui debattiin ilmastomuutoksen vaikutuksista luonnonvaroihin. Nuorten parlamentaarikoiden foorumi kokoontuu yleiskokousten yhteydessä tarkastelemaan nuorten edustajien kantoja yleiskokouksen asioihin. Tämänkertaisessa foorumissa arvioitiin myös Nuorten edustajien verkostojen toiminnan tuloksellisuutta. Sebastian Tynkkynen osallistui Nuorten edustajien foorumiin.

Valtuuskunnan puheenjohtaja Heli Järvinen valittiin toiseksi IPU:n kahdesta sisäisestä tilintarkastajasta vuodeksi 2022. Sisäiset tilintarkastajat jättävät loppuraporttinsa IPU:n tilinpidosta kevään yleiskokouksessa 2023.

4.2.2. Yleiskeskusteluaiheet

Kevätistunnon yleiskeskustelu käytiin aiheesta *Overcoming the pandemic today and building a better tomorrow: the role of parliaments*. Alustuksena keskustelulle kuultiin Uuden-Seelannin entisen pääministerin Helen Clarkin yhteenvedo maailmanlaajuisesta varautumisesta ja toimista koronapandemiassa. Clark toimi yhdessä Liberian entisen presidentin Ellen Johnson Sirleafin kanssa riippumattoman paneelin raporttoijana, ja paneelin raportti luovutettiin toukokuussa Maailman terveyskokoukselle (World Health Assembly). Alustuksessa kuultiin, kuinka maailmalla reagoitiin pandemian alkuvaiheissa ja kuinka rokotusten jako on toiminut globaalilla tasolla. Toiminta pandemian alkuvaiheissa tammi-helmikuussa 2020 oli täysin liian hädästä ja arvokasta aikaa pandemian rajoittamiseen menetettiin. COVAX-ohjelman puitteissa on määrää jalkaa 2 miljardia rokotetta vuoden 2022 puoliväliin mennessä. Rokotteiden jaossa peräänkuulutettiin lisää solidaarisuutta kehittyneiltä talouksilta.

Yleiskeskustelun puheenvuoroissa kiinnitettiin laaja-alaisesti huomiota pandemian aiheuttamiin sosiaalisiin, taloudellisiin ja poliittisiin kriiseihin maailmanlaajuisesti. Pandemia on lisännyt eriarvoisuutta eri maiden ja väestöryhmien välillä. Naiset ovat olleet pandemian vastaisessa taistelussa eturintamassa. Naisten asemaa onkin vahvistettava, mukaan lukien erilaisissa kriisinhallintatehtävissä. Koronapandemian ulkopuolelta nostettiin esiin ilmastomuutoksen torjuminen tärkeänä edellytyksenä kestävään rauhaan.

Myös IPU:n eri toimielimet pysyvistä komiteoista Nuorten parlamentaarikoiden foorumiin ja Naisparlamentaarikkofoorumiin keskustelivat yleiskeskusteluteemasta.

Marraskuun kokouksen yleiskeskustelu käytiin demokratian tilasta teemalla *Contemporary challenges to democracy: Overcoming division and building community*. IPU seuraa demokratian tilaa maailmanlaajuisesti parlamenttien kautta, ja on kiinnittänyt huomiota viime vuosien huolestuttavaan kehitykseen. Maailmassa on kasvava määrä parlamentteja, joiden asema on uhattuna, jotka on hajotettu tai jotka eivät enää toimi. IPU:n presidentti Duarte Pacheco mainitsi avajaispuheenvuorossaan muun muassa Sudanin, Malin, Myanmarin, Afganistanin ja Guinean.

Suomen valtuuskunnan puheenjohtaja edustaja Järvinen tuomitsi yleiskeskustelupuheenvuorossaan Valko-Venäjän toiminnan: ihmisalukuljetuksen ja häikäilemättömän hyväksikäytön hybridioperaatioissaan EU:ta vastaan. Järvinen korosti edustuksellisen demokratian merkitystä menestyvässä yhteiskunnassa sekä dialogin tärkeyttä niin yhteiskuntien sisäisissä kuin valtioiden välisissä suhteissa.

Valtuuskunnan varapuheenjohtaja Sebastian Tynkkynen käytti Suomen valtuuskunnan toisen puheenvuoron nuorten kansanedustajien osiossa. Edustaja Tynkkynen puhui demokratian tilasta maailmassa. IDEAn julkaiseman vuosittaisen Demokratian globaali tila -selvityksen mukaan maailmanlaajuinen demokratiatilanne on heikentynyt jokaisena vuonna viiden viimeisen vuoden ajan: 70 prosenttia maailman ihmisistä elää maissa, joiden demokratiatilanne heikkenee tai ne eivät ole lainkaan demokratioita. Tätä kehitystä vastaan meidän on taisteltava.

Syksyn yleiskokouksen *kiireelliseksi aiheeksi* oli juuri ennen kokouksen alkua saatu neljä ehdotusta. Saksan johdolla Länsimaiden 12+ maaryhmän ehdotus kiireelliseksi aiheeksi oli ihmissalakuiljetuksen vastainen toiminta ja pyrkimys kohti vapaita vaaleja Valko-Venäjällä. Juuri äänestyksen alla Afrikan maiden ryhmältä tuli ehdotus, joka käsitteli Covid-rokotteiden tasapuolista jakelua maailmassa. Afrikan ryhmän ehdotus arvioitiin 12+ ryhmässä erinomaiseksi ja todennäköisesti erittäin suuren kannatuksen kerääväksi ehdotukseksi. Afrikan esitystä lukuun ottamatta kaikkien muiden ehdotusten esittelijät vetivät yksi toisensa jälkeen ehdotuksensa pois Afrikan ehdotuksen hyväksi pidettyään ensin esittelypuheenvuoronsa. Venäjän valtuuskunnan johtaja, liittoneuvoston varapuhemies Konstantin Kosachev onnitteli Afrikan ryhmää hyvästä ehdotuksesta ja pyysi saada päästä co-sponsoroimaan Afrikan maaryhmän ehdotusta. Afrikan ryhmä toivotti Venäjän tarjouksen tervetulleeksi.

4.3. Pohjoismainen yhteistyö

Suomi on toiminut vuoden 2021 ajan Pohjoismaisen IPU-yhteistyön puheenjohtajana. Vuoden aikana Suomi järjesti viisi pohjoismaista IPU-kokousta. Vuoden aikana järjestetään tavanomaisesti kaksi Pohjoismaista kokousta, yksi ennen kutakin IPU yleiskokousta. Koronapandemia on kuitenkin tuonut mukanaan lisää etäkokouksia ja näin madaltanut kynnystä kokoustamiseen. Vuoden 2021 ensimmäisen puoliskon aikana järjestettiin etäkokouksina kaksi Pohjoismaista IPU-kokousta, sekä yksi Pohjoismaiden IPU-valtuuskuntien webinaari, joka keskittyi koronapandemiaan ja rokotuksiin.

Pohjoismaisen IPU-yhteistyön puheenjohtajana Suomi järjesti 1.3.2021 pohjoismaisille IPU-ryhmille webinaarin, jossa tarkasteltiin yhtäältä toimia koronapandemian aikana eri Pohjoismaissa ja toisaalta kuultiin koronarokotuksiin liittyviä tietoja ja arvioita. Webinaariin osallistui edustajia kaikista Pohjoismaista. Suomen IPU-ryhmän puheenjohtaja Heli Järvinen toimi webinaarin puheenjohtajana. Webinaariin osallistuivat Suomen IPU-ryhmästä lisäksi edustajat. Kristiina Salonen sekä Antero Laukkanen. Webinaarissa kuultiin Hanna Nohynekiltä THL:n rokotuskysymyksistä vastaavana ylilääkärinä. Nohynek taustoitti parhaillaan käytössä ja kehitteillä olevista koronarokotteista. Maaliskuussa 2021 oltiin vielä rokotusten alkutaipaleella ja hyvin samanlaisessa tilanteessa kaikissa Pohjoismaissa. Osallistujia kiinnosti suuresti rokotusten eteneminen ja mahdollinen laumasuojan saavuttaminen. Nohynek totesi, että yleisesti ajatellaan 70 prosentin osuuden väestöstä riittävän laumasuojaan. Nohynek oli kuitenkin varovainen antamaan tarkkoja arvioita laumasuojaan riittävästä väestönosuudesta, koska tähän vaikuttavat monet asiat.

Jørgen Grønnegård Christensen, emeritusprofessori Århusin yliopistosta esitteli hiljattain Tanskan parlamentille jätettyä 600-sivuista raporttia, jossa vertailtiin Tanskan, Norjan, Ruotsin ja Saksan koronatoimia. Raportin neljän maan yhteiskunnat ovat hyvin samankaltaisia, joten ei ole suuri yllätys, että suuri osa toimista on ollut samansuuntaisia Tanskassa, Norjassa ja Saksassa. Sen sijaan Ruotsi on valinnut selvästi muista Pohjoismaista ja Saksasta poikkeavan, kevyempien toimien linjan, joissa on painotettu suosituksia kieltojen ja rajoitusten sijaan. Raportti päättyi johtopäätökseen, että monet eroista johtuisivat institutionaalisista tekijöistä.

Ruotsin Covid-komission puheenjohtaja Mats Melin raportoi webinaarissa Ruotsin vanhustenhoidosta, johon komissio on keskittynyt ensimmäisessä väliraportissaan. Raportin mukaan vanhusten hoito koronakriisin aikana on epäonnistunut. Pääasiallinen syy tähän on ollut koronaviruksen laajamittainen leviäminen yhteiskunnassa. Myös rakenteelliset puutteet vanhustenhoidossa ovat osaltaan selittäneet epäonnistumista. Järjestelmä on hyvin hajanainen, eikä erityisesti kriisitilanteissa tarvittavia tehokkaita ja vakiintuneita kanavia nopeaa tiedon ja kompetenssin siirtoa varten löydy valtakunnallisen tason sekä 21 alueen ja 290 kunnan välillä. Vanhusten- ja sairaanhoidon yleinen resurssointi ja arvostus yhteiskunnassa on liian alhaisella tasolla, mistä Ruotsi monen muun maan ohella on saanut arvostelua osakseen muun muassa OECD:ltä ja WHO:lta. Myös vanhustenhoidon henkilöstö jää osaamistasossa jälkeen muista Pohjoismaista. Lääketieteellistä osaamista on vanhustenhoidon henkilöstössä koronakomission mukaan vahvistettava.

Syksyn pohjoismainen IPU-kokous järjestettiin Helsingissä ja Rantasalmella 22.–24. syyskuuta 2021. Kokous oli valtuuskuntien ensimmäinen kansainvälinen fyysinen kokous puoleentoista vuoteen. Suotuisasti kehittynyt tautitilanne ja rokotuskattavuuden hyvä kehitys kaikissa Pohjoismaissa mahdollistivat ensimmäisen fyysisen kokouksen valtuuskunnan toiminnassa puoleentoista vuoteen. Perinteen mukaisesti toinen vuoden varsinaisista kokouksista järjestettiin isäntämaan puheenjohtajan vaalipiirissä. Kokoukseen osallistui edustajia kaikista Pohjoismaista. Matka Helsingistä Rantasalmelle hyödynnettiin kokoustamiseen ja junan kokousvaunussa järjestetyssä kokouksessa käsiteltiin IPU:n viimeaikaisia tapahtumia ja suunniteltiin tulevaa toimintaa, kuten mahdollisia ehdokkuuksia tulevassa yleiskokouksessa sekä tulevien kokousten ja päätöslauselmatyön järjestämistä. Ruotsin valtuuskunnan puheenjohtaja Cecilia Widegren raportoi Pohjoismaiselle kokoukselle johtokunnan viimeaikaisista toimista. Edustaja Widegren on IPU:n johtokunnan jäsen ja järjestön rahoituskysymyksiä käsittelevän alakomitean puheenjohtaja.

Ruotsin valtuuskunta järjesti Ruotsin valtiopäivätalossa 12.10.2021 rauhanprosessien tulevaisuutta käsittelevän seminaarin. Seminaarissa kuultiin asiantuntijoita mm. SIPRI:stä, Interpeace Geneve:stä sekä UNDP Governance Centre:stä. IPU:n presidentti Duarte Pacheco ja pääsihteeri Martin Chungong osallistuivat seminaariin. Suomesta IPU-ryhmän puheenjohtaja Heli Järvinen ja varapuheenjohtaja Sebastian Tynkkynen osallistuivat.

Puheenjohtajuus päättyi Madridin yleiskokouksessa Suomen isännöimään työlounaaseen, jossa puheenjohtajuus siirtyi Islannille vuodeksi 2022. Lounaalla Suomen Madridin suurlähettiläs Sari Rautio taustoitti erittäin kattavasti Espanjan ajankohtaisista asioista ja vastasi laajaan kirjoon kysymyksiä kaikkien Pohjoismaiden kansanedustajilta. Suomen valtuuskunnalla oli mahdollisuus vielä myöhemmin yleiskokousviikon aikana saada suurlähetystön järjestämällä vastaanotolla lisää tietoa Espanjan politiikan ja talouden tilanteesta.

4.4. IPU:n uusi strategia vuosille 2022–2026 ja Cremer-Passy -palkinto

IPUn uusi strategia vuosille 2022–2026 heijastelee suuria teemoja, kuten ilmastonmuutosta, demokraatiakehitystä, rauhaa ja turvallisuutta sekä kestävästä kehityksestä. IPU palasi kertomusvuoden jälkimmäisellä puoliskolla fyysisiin kokouksiin ja vuoden 2022 yleiskokoukset Nusa Duassa, Indonesiassa ja Kigalissa, Ruandassa on myös määrä järjestää fyysisinä.

Suomen valtuuskunta jatkaa aktiivista toimintaa. Valtuuskunnan puheenjohtaja Heli Järvinen toimii raportojana Kestävän kehityksen pysyvän komitean päätöslauselmassa tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämisestä koulutussektorilla. Puheenjohtaja Järvinen toimii vuonna 2022 myös IPU:n sisäisenä tilintarkastajana.

IPUn uusi 5-vuotisstrategia kartoittaa viisi painopistealuetta järjestön työssä tulevina vuosina: ilmastonmuutoksen vastaiset toimet, demokratia ja ihmisoikeudet, sukupuolten välinen tasa-arvo ja nuorten osallistuminen, rauha ja turvallisuus ja kestävä kehitys.

IPU jakaa vuonna 2022 ensimmäisen kerran perustajiensa nimeä kantavan *Cremer-Passy* -palkinnon parlamentaarikolle tai ryhmälle parlamentaarikoita, jotka edistävät IPU:n toimintaa sekä omalla toiminnallaan pyrkivät viemään maailmaa oikeudenmukaisempaan, kestävämpään ja turvallisempaan suuntaan. Palkinto jaetaan Parlamentarismin päivänä 30. kesäkuuta 2022.

5. VÄLIMEREN UNIONIN PARLAMENTAARINEN YLEISKOKOUS

Välimeren unionin parlamentaariseen yleiskokoukseen kuuluu parlamentaarikkojen kaikista EU-maista, Välimeren alueen muista valtioista (Algeria, Bosnia ja Hertsegovina, Egypti, Israel, Libanon, Marokko, Mauritania, Syyria, Tunisia, Turkki ja Palestiina) ja Euroopan parlamentista. Vuonna 2021 Euroopan parlamentti toimi Välimeren unionin parlamentaarisen yleiskokouksen puheenjohtajana.

Yleiskokous kokoontuu kerran vuodessa täysistuntoon ja sen käsittelyyn meneviä kannanottoja valmistellaan viidessä komiteassa. Vuonna 2021 kaikki komiteakokoukset pidettiin etäyhteyksin. Suomen valtuuskunnalla on jäsenyys poliittisessa komiteassa (edustaja Jussi Saramo), talouskomiteassa (edustaja Janne Heikkinen) ja kulttuurikomiteassa (edustaja Mari Rantanen).

Välimeren unionin parlamentaarinen yleiskokous tarjoaa suomalaisille kansanedustajille mahdollisuuden tavata ja käydä dialogia etenkin eteläisen Välimeren maiden parlamentaarikkojen kanssa. Esim. Algerialla ja Marokolla on edustustot Helsingissä, ja ne ovat sekä Euroopan neuvoston että Etyjin yhteistyökumppaneita, joten tässä on löydettävissä useita synergiaetuja. Lisäksi mm. Marokolla ja Palestiinalla on eduskunnassa ystävyysryhmät. Suomella on monia vahvuuksia Välimeren alueen keskeisiin teemoihin, kuten ilmastomuutos, naisten oikeudet, nuorten osallistaminen, koulutuskysymykset ja konfliktinvälitys/kriisinhallinta, ja yhteistyötä niiden puitteissa on tärkeää edistää.

Suomen valtuuskunnan puheenjohtaja vaihtui elokuussa 2021, kun edustaja Paavo Arhinmäki nimitettiin Helsingin kaupungin apulaiskaupunginjohtajaksi. Valtuuskunnan uudeksi puheenjohtajaksi tuli Jussi Saramo (vas.). Saramo osallistui 3 - 4.12.2021 Brysselissä järjestettyyn parlamentaarisen yleiskokouksen istuntoon.

Euroopan parlamentti oli valinnut vuoden 2021 pääteemaksi ilmastomuutoksen torjunnan Välimeren alueella. Ilmastomuutoksen torjunta ja hallinta ovat yksi tapa puuttua Välimeren alueen epävakauden syihin ja seurausvaikutuksiin. Välimeren alue lämpenee 20 prosenttia nopeammin kuin muu maailma, joten aihe on erityisen akuutti. Teemaa käsiteltiin kautta linjan niin yleisistunnossa kuin komiteoiden kokouksissa. Vaikutunut koronapandemia vaikutti jonkin verran kokouksen järjestelyihin, ja osa edustajista ja puhujista osallistui tilaisuuteen etäyhteyden välityksellä, ja kokouksen ohjelmaa oli muutenkin työstetty.

Yleiskokouksen ohessa järjestettiin vuosittainen *parlamenttien puhemiesten huippukokous* (3.12.2021), jonka avauspuheenvuoron piti Euroopan parlamentin puhemies David Sassoli. Huippukokous hyväksyi yhteisen julistuksen, joka peräänkuuluttaa Välimeren alueen mailta ja yleiskokouksen jäsenmailta sitoutumista ilmastomuutoksen vastaisiin toimiin. Suomea puhemiesten huippukokouksessa edusti Välimeren valtuuskunnan puheenjohtaja edustaja Saramo. Hän korosti puheenvuorossaan nuorten osallisuuden ja koulutuksen merkitystä ilmastomuutoksen vastaisissa toiminna.

Poliittinen komitea käsitteli kokouksessaan (3.12.2021) ilmastomuutoksen torjuntaan keskittyvää suositustaan, johon oli esitetty 44 muutosehdotusta. Eniten muutosehdotuksia oli tehnyt Turkin delegaatio, joka esitti useaan kohtaan joko lievempiä muotoiluja tai ihmisoikeussitoumuksiin liittyvien viittausten poistamista. Suurin osa näistä ehdotuksista kaatui äänestyksissä. Suosituksen ja muutosesitysten käsittely sujui sopuisasti, eivätkä näkemyserot heijastuneet juurikaan salissa pidettyihin puheenvuoroihin. Turkki, Algeria ja Euroopan parlamentin EPP-ryhmän edustajat jättivät suosituksen kuitenkin varauman. Edellisessä yleiskokouksessa vuonna 2019 Strasbourgissa teemana oli siirtolaisuus, joka herätti kiivastakin sananvaihtoa. Lisäksi usea EU-maiden delegaatioista vastusti tuolloin poliittisen komitean siirtolaisuutta koskevan suositustekstin kirjauksia.

Yleiskokouksen (4.12.2021) avasi Euroopan parlamentin varapuhemies Pedro Silva Pereira. Pereira totesi, että Euroopan parlamentin puheenjohtajuuskausi venyi normaalia vuoden kautta pidemmäksi, koska

yleiskokousta ei järjestetty vuonna 2020 koronapandemian vuoksi. Euroopan parlamentti vastaanotti puheenjohtajuuden Turkin jälkeen vuonna 2020, ja seuraavana puheenjohtajana tulee olemaan Marokko. Pereira pohti puheenvuorossaan, että yhteistyö ympäristö- ja ilmastotoimissa voisi tarjota Välimeren molemmille rannoille mahdollisuuden edistää alueen yhdentymistä sekä sosiaalista ja taloudellista kehitystä. Hän kuitenkin muistutti samalla, ettei alueen yhteistyö ole edennyt viime vuosina, vaan sitä on leimannut ”pysähtyneisyyden tila”. Yhteistyön esteitä ovat esimerkiksi konfliktit, siirtolaiskysymykset, koronapandemia ja maiden väliset sosioekonomiset erot.

Myös EU:n ulkosuhteiden korkea edustaja Josep Borrell painotti puheessaan, että Välimeri-yhteistyössä olisi pitänyt tähän mennessä saada aikaan enemmän myönteisiä tuloksia. Eteläisen ja pohjoisen Välimeren alueen välillä on suuri kuilu niin taloudellisesti kuin demografisesti, ja tämä kuilu jatkaa edelleen kasvamistaan. Tarvitaan syvempää alueellista integraatiota ja investointeja etenkin eteläisellä Välimerellä. Borrell kertoi, että EU suuntaa 42 prosenttia alueelliseen yhteistyöhön varatusta budjetista ilmastomuutoksen vastaisiin toimiin.

Välimeren unionin (*Union for the Mediterranean, UfM*) pääsihteeri Nasser Kamel nosti esille tutkimuksen merkityksen ilmastomuutostoimien kehittämisessä ja kertoi unionin uudesta tutkimukseen ja innovaatioihin keskittyvästä ohjelmasta. Euroopan investointipankin (EIP) varapääjohtaja Félix Mourinho kertoi puolestaan EIP:n hankkeista, joilla rahoitetaan ilmastotoimia Välimeren alueella.

Yleiskokouksen puheenvuoroissa korostuivat Välimeren alueen ilmaston hälyttävän nopea heikkeneminen ja akuutti yhteistyön tarve maiden hyvin erilaisista sosioekonomisista tilanteista ja konflikteista huolimatta. Suomen delegaatio painotti puheenvuoroissa nuorten osallistamisen, koulutuksen ja haavoittuvien ryhmien huomioimisen tärkeyttä ilmastotoimissa.

Palestiinan delegaatio toisti eri yhteyksissä, etteivät he pysty vaikean tilanteensa vuoksi tekemään haluttuja ilmastotekoja. Edustaja Saramo muistutti yleiskokouksessa pitämässään puheenvuorossa, että ilmastomuutos vaikuttaa erityisen haitallisesti jo ennestään haavoittuvassa asemassa oleviin ihmisiin, joten ilmastotoimien on oltava sosiaalisesti kestäviä. Hän korosti, että kaikissa toimissa on taattava etenkin naisten ja nuorten osallisuus.

Yleiskokous hyväksyi kaikkien komiteoiden suositukset. Turkin delegaatio jätti varauman taloudellisen komitean suositukseen kohtiin, jotka käsittelivät ydinvoimaa ja ilmastopakolaisuutta; poliittisen komitean suositukseen jättivät varauman Turkin ja Algerian delegaatiot. Euroopan parlamentin EPP-ryhmän edustajat jättivät varauman sekä taloudellisen että poliittisen komitean suositukseen, koska katsoivat, etteivät he voi hyväksyä niiden sisältämiä kirjauksia muun muassa ydinvoimasta ja ilmastopakolaisuudesta.

Yhtenä tärkeänä asiakohtana yleiskokous hyväksyi myös uudet säännöt, jotka tulevat voimaan seuraavan vuoden aikana. Säännöt liittyvät osin uuteen organisaatioon, sillä vuonna 2022 alkavat pääsihteerin ja taloudenhoitajan toimet ovat täysin uusia tehtäviä. Pääsihteerin valinta on kuitenkin vielä kesken, ja varapuhemies Pereira kutsui valintaprosessia ”elefantiksi huoneessa”. Hän vetosi kaikkiin osapuoliin, että valinta saataisiin ratkaistuksi pian. Pysyvä sihteeristö sijoittuu Roomaan.

Välimeren unionin parlamentaarisen organisaation vahvistaminen pääsihteerillä ja taloudenhoitajalla toivottavasti tehostaa ja ryhdistää toimintaa jatkossa. Tämä myönteinen kehitys heijastunee myös kansalliseen valtuuskuntaan päin niin, että tiedonkulusta tulee sujuvampaa. On toivottavaa, että jatkossa Suomen valtuuskunta voisi osallistua Välimeren unionin parlamentaariseen toimintaan aktiivisesti ja seurata, miten toiminta kehittyy uudistusten jälkeen. Osallistumista ja sen tasoa voidaan arvioida uudelleen muutaman vuoden kuluttua. Parlamentaarisen yleiskokouksen puheenjohtajuus siirtyi Euroopan parlamentilta Marokolle.

6. AASIAN JA EUROOPAN VÄLINEN PARLAMENTAARIKKOKOUS (ASEP)

Aasian ja Euroopan välisiä parlamentaarisia suhteita edistävät joka toinen vuosi pidettävät ASEP-kokoukset (*Asia-Europe Parliamentary Partnership Meeting*), joilla pyritään vahvistamaan kahden merkittävän maanosan välistä poliittista, taloudellista ja kulttuurista yhteistyötä. ASEP-toimintaan osallistuu kansanedustuslaitoksia noin viidestäkymmenestä maasta. Myös Euroopan parlamentti on mukana ASEP-yhteistyössä.

ASEP-kokouksilla on linkki Aasian ja Euroopan hallitusten väliseen ASEM-prosessiin, sillä ASEP:n puitteissa annettavien julkilausumien tavoitteena on tuoda kansallisten parlamenttien näkemykset ja kehittämisehdotukset yhteistyölle huomioitavaksi ASEM-huippukokouksissa ja niiden loppuasiakirjoissa.

Järjestyksessään 11. Aasian ja Euroopan välinen parlamentaarikkokokous ASEP11 (*11th Asia-Europe Parliamentary Partnership Meeting*) järjestettiin etäyhteyksin 16. 11. 2021 Kambodžan parlamentin organisoimana. Kokous oli tarkoitus pitää jo vuonna 2020, mutta koronapandemian myötä se siirrettiin vuodella eteenpäin ja muutettiin Kambodžassa alun perin toteutettavaksi suunnitellusta fyysisestä kokouksesta yhden päivän virtuaalipahtumaksi. ASEP-kokoukset pidetään vuorotellen Aasiassa ja Euroopassa; edellinen ASEP10-kokous oli Brysselissä vuonna 2018.

ASEP11-kokouksen kattoteemaksi oli valittu parlamenttien välinen yhteistyö rauhan ja kestäväen kehityksen edistämiseksi korona-aikana ja sen jälkeen. Kokous jakaantui täysistuntoon sekä kolmeen rinnakkaispaneeliin, joissa käsiteltiin rauhaa ja turvallisuutta, taloudellista toipumista koronasta sekä ilmastomuutoksen vaikutuksia vesi-, energia- ja ruokaturvallisuuteen. Eduskunnan ASEP- valtuuskunta osallistui kokouksen eri osioihin.

Suomen puheenvuoron kokouksessa piti ASEP-valtuuskunnan puheenjohtaja, edustaja Sanni Grahn-Laasonen. Aikatauluhaasteista johtuen puhe oli etukäteen videoitu ja se esitettiin kokouksen toisessa osiossa, jossa keskustelua käytiin koronan jälkeisestä taloudellisesta toipumisesta.

Suomen puheenvuorossa korostettiin inhimilliseen pääomaan ja osaamiseen, tutkimukseen, koulutuksen sekä innovaatioihin panostamisen tärkeyttä keinona edistää tulevaisuuden kestäväää talouskasvua. Nuoret ovat tulevaisuuden yhteiskuntien rakentajia ja heidät on tärkeä huomioida kaikin käytettävissä olevin keinoin.

ASEP11:n konkreettisena lopputulemana oli kokouksen pääteemoja monipuolisesti käsittelevä julkilausuma, *Phnom Pehn Declaration*, johon kokouksen osallistujamaat saivat esittää kommentteja jo etukäteen. Multilateralismin ja kansainvälisen oikeuden, ihmisoikeuksien, ilmastomuutoksen vastaisen taistelun, kestäväen kehityksen sekä Agenda 2030 -tavoitteiden edistämisen tärkeys ovat julkilausuman punaisia lankoja. Samalla koronapandemia ja sen laajamittaiset seuraukset niin talouteen kuin ihmisten arkeen ja toimeentulomahdollisuuksiin huomioidaan. Koronaan vastaamisen todetaan olevan koko maailman yhteinen iso haaste, josta voidaan selvittää vain laajalla kansainvälisellä yhteistyöllä niin rokotteiden saatavuuden kuin pandemian muiden seurausten osalta.

Seuraava ASEP-kokous järjestettäneen näillä näkymin vuonna 2023 Euroopassa. Tulevaa kokouksen isäntämaata ei toistaiseksi ole julkaistu.

Suomen ASEP-valtuuskunta kokoontui kertomusvuonna kerran 5.10.2021 etäyhteyksin pidetyssä kokouksessa. Asialistalla olivat ajankohtaiset ASEM-asiat sekä tulevaan ASEP11-kokoukseen valmistautuminen.

ASEM-asioiden osalta UM:n apulaisosastopäällikkö Pekka Kaihilahti kertoi tulevasta ASEM-huippukokouksesta, joka toteutettiin Kambodžan isännöimänä virtuaaliformaatissa marraskuun loppupuolella 2021 pari viikkoa parlamentaarikkojen ASEP11-kokouksen jälkeen. Huippukokouksessa Suomen edustajana toimi pääministeri Sanna Marin. Kokouksen valmisteluprosessissa Suomi oli mukana EU-maiden sekä Sveitsin ja

UK:n muodostamassa neuvotteluryhmässä, jonka toimintaa koordinoi EU:n ulkosuhdehallinto. EU oli asettanut tavoitteekseen, että huippukokoukset loppuasiakirjoista muodostuu tiiviit ja mahdollisimman selkeät ja että niissä huomioidaan ilmastonmuutokseen, ihmisoikeuksiin ja sääntöpohjaiseen järjestelmään liittyvät teemat.

Käydyn keskustelun pohjalta todettiin, että ASEP-valtuuskunta pysyy mielellään tietoisena ASEM-toimista ja niihin liittyvistä Suomen kannoista ja päätettiin, että yhteydenpitoa jatketaan näissä merkeissä ulkoministeriön kanssa. Kokouksessa sovittiin myös ASEP-valtuuskunnan valmistautumisesta ja käytännön järjestelyistä tulevaan ASEP11-kokoukseen liittyen.

Edustaja Erkki Tuomioja osallistui ASEP-valtuuskunnan jäsenenä Vietnamin kansankongressin puhemies Vuong Dinh Huen Suomen-matkan aikana järjestettyyn puhemiestapaamiseen syyskuussa 2021. Muut ASEP-valtuuskunnan jäsenet eivät aikataulusyistä päässeet tilaisuuteen mukaan.

7. NATON PARLAMENTAARINEN YLEISKOKOUS

Suomen Nato-valtuuskunta osallistui vuonna 2021 kolmeen kokoukseen fyysisesti sekä lisäksi useaan etäkokoukseen. Valtuuskuntaan kuuluvat edustajat Ilkka Kanerva (puheenjohtaja), Mikko Savola (varapuheenjohtaja), Mika Kari ja Tom Packalén.

Nato-parlamentaarikot kokoontuvat vuosittain kahteen pääkokoukseen, joista Lissabonin syyskokoukseen lokakuussa osallistui edustaja Savola. Nato-parlamentaarikkofoorumilla on vuoden mittaan toimintaa viiden eri komitean puitteissa. Komiteavierailuista marraskuussa Belgradissa järjestettyyn Rose-Roth-kokoukseen osallistuivat edustajat Savola ja Packalén sekä joulukuun transatlanttiseen kokoukseen Washingtonissa edustat Kari ja Packalén.

Lokakuun Portugalin kokouksen teemoja olivat muiden muassa ilmastonmuutos, informaatiovaikuttamisen torjunta, asevalvonta sekä se, mitä lännellä on opittavana Afganistanista. Lisäksi esillä oli lukuisia alueellisia kysymyksiä kuten Venäjä, Kiina, Lähi-Itä ja Pohjois-Afrikka. Belgradin kokous taas keskittyi pitkälti Balkanin tilanteeseen, erityisesti Bosnia-Hertsegovinan sisäiseen kehitykseen.

Substanssimielessä parhaita Nato-parlamentaarikkokokouksia ovat olleet Washingtonin jokavuotinen transatlanttinen foorumi, johon on Naton ulkopuolisista maista kutsuttu mukaan vain Ruotsi ja Suomi. Washingtonin kokouksessa joulukuussa 2021 korostettiin, että Yhdysvaltain Nato-sitoumukset ovat muuttamattomat ja lujat. Naton käynnissä oleva strategisen konseptin päivitystyö on tärkeää, sillä edellinen konsepti on vuodelta 2010 ja auttamattomasti vanhentunut.

Uudessa konseptissa on tärkeää päivittää paitsi Venäjä-arvio, ottaa kantaa myös Kiinan nousuun. Naton avointen ovien politiikan jatkaminen on tärkeää, ja tästä on linjattava uudessa strategiapaperissa. Yhdysvallat näkee myös erilaiset Nato-kumppanuudet tärkeinä. Euroopan ja Välimeren alueen kumppanimaiden lisäksi katse kääntyy yhä enemmän Aasiaan, jossa Etelä-Korea, Japani ja Australia ovat paitsi Yhdysvaltain läheisiä kahdenvälisiä kumppaneita, tulevaisuudessa myös entistä läheisempiä Nato-partnerimaita. Kumppanuusverkostoa rakennettaessa on tärkeää katsoa tapauskohtaisesti, millaisiin järjestelyihin kunkin kumppanin kanssa mennään.

Afganistanin-operaation päättymiseen liittyviä syitä tarkasteltiin monipuolisesti. Yhdysvalloissa oltiin yhtä yllättyneitä kuin muuallakin Kabulin hallinnon pikaisesta romahtamisesta, joka sittemmin johti kaoottiseen evakointioperaatioon. Toisaalta Yhdysvalloissa Bidenin päätös vetäytyä Afganistanista nauttii laajaa suosiota.

Kiinan suhteen tuotiin esiin, että Yhdysvallat on vielä globaalissa kilpailussa Kiinan edellä, vaikkakin niukasti. Kiinan erityisvahvuudeksi arvioitiin pitkän aikavälin strateginen suunnittelu. Yhdysvalloissa samoin kuin muuallakin lännessä vallanpitäjät vaihtuvat noin 4 vuoden välein vaalien kautta. Länsimaiden riippuvuus Kiinasta logistisesti on huolestuttavaa, mikä näkyy nyt mm. koronakriisin aiheuttamina tuotantokatkoksina.

Lähi-idän suhteen tuotiin esiin, että uuden hallinnon astuessa valtaan Lähi-itä on harvoin, jos koskaan, mikään prioriteetti, mutta reaali maailma pakottaa Yhdysvallat ottamaan isoa roolia alueella. Myös Bidenin hallinnon on pakko huomioida laajan Lähi-idän kehitys.

LIITE: VALTUUSKUNTIEN JÄSENYTYDET VAALIKAUDELLA 2019 - 2023

Itämeren alueen parlamentaarikkokonferenssin Suomen valtuuskunta

Puheenjohtaja	Sakari PUISTO (ps)
Varapuheenjohtaja	Riitta MÄKINEN (sd)
Varsinaiset jäsenet	Joonas KÖNTTÄ (kesk) Kai MYKKÄNEN (kok) Paula WERNING (sd)
Varajäsenet	Mai KIVELÄ (vas) Pirkka-Pekka PETELIUS (vihr) Mari RANTANEN (ps) Saara-Sofia SIRÉN (kok) Ari TORNIAINEN (kesk)
Sihteeri	kansainvälisten asiain sihteeri Mika Laaksonen www.bspc.net

Arktisen alueen parlamentaarikkokonferenssin Suomen valtuuskunta

Puheenjohtaja	Mikko KÄRNÄ (kesk)
Varapuheenjohtaja	Satu HASSI (vihr)
Varsinaiset jäsenet	Eeva-Johanna ELORANTA (sd) Niina MALM (sd) Minna REIJONEN (ps) Mari-Leena TALVITIE (kok)
	Ei varajäseniä.
Sihteeri	kansainvälisen osaston johtaja Katriina Kuusinen, 31.7.2021 asti kansainvälisten suhteiden asiantuntija Sari Wessman, 1.8.2021 alkaen www.arcticparl.org

Parlamenttienvälisen liiton (IPU) Suomen ryhmän johtokunta

Puheenjohtaja	Heli JÄRVINEN (vihr)
Varapuheenjohtaja	Sebastian TYNKKYNNEN (ps)

Varsinaiset jäsenet Anne KALMARI (kesk)
Merja KYLLÖNEN (vas)
Mats LÖFSTRÖM (r)
Kristiina SALONEN (sd)
Sari TANUS (kd)
Sofia VIKMAN (kok)

Varajäsenet Markku EESTILÄ (kok)
Tarja FILATOV (sd)
Hanna HOLOPAINEN (vihr)
Eeva KALLI (kesk)
Mai KIVELÄ (vas)
Ari KOPONEN (ps)
Antero LAUKKANEN (kd)
Mikko OLLIKAINEN (r)

Sihteeri kansainvälisten asiain sihteeri Teemu Vuosio
www.ipu.org

Naton parlamentaarisen yleiskokouksen (Nato PA) Suomen valtuuskunnan jäsenet

Puheenjohtaja Ilkka KANERVA (kok)
Varapuheenjohtaja Mikko SAVOLA (kesk)

Varsinaiset jäsenet Mika KARI (sd)
Tom PACKALÉN (ps)

Ei varajäseniä.

Sihteeri valiokuntaneuvos Heikki Savola
www.nato-pa.int

Välimeren unionin parlamentaarisen yleiskokouksen Suomen valtuuskunta

Puheenjohtaja Paavo ARHINMÄKI (vas), 8.9.2021 asti
Jussi SARAMO (vas), 11.11.2021 alkaen

Varsinaiset jäsenet Janne HEIKKINEN (kok)
Mari RANTANEN (ps)

Varajäsenet Eveliina HEINÄLUOMA (sd)
Heli JÄRVINEN (vihr)
Jouni OVASKA (kesk)

Sihteeri kansainvälisten suhteiden asiantuntija Eeva Lahti, 5.9.2021 asti
kansainvälisten suhteiden asiantuntija Susan Villa, 6.9.2021 al-
kaen
www.paufm.org

Aasian ja Euroopan parlamentaarisen kokouksen (ASEP) Suomen valtuuskunta

Puheenjohtaja Sanni GRAHN-LAASONEN (kok)
Varsinaiset jäsenet Jenna SIMULA (ps)
Erkki TUOMIOJA (sd)

Ei varajäseniä.

Sihteeri kansainvälisten suhteiden asiantuntija Sari Wessman, 1.8.2021 alkaen